

Інновації в області освіти

Чорна М.М.

викладач кафедри

іноземних мов і країнознавства

Інститут Туризму

ДВНЗ Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОБЛЕМНОЇ ТЕМАТИКИ У СПЕЦКУРСІ «ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ НА ПРИКАРПАТТІ ІЗ КУЛЬТУРОЗНАВЧИМИ АСПЕКТАМИ»

***Анотація:** Стаття висвітлює значення різноманіття тематики спецкурсу «Зелений туризм на Прикарпатті із культурознавчими аспектами», введеного у підготовку майбутніх менеджерів туризму для формування у них загальнокультурної компетентності.*

***Ключові слова:** загальнокультурна компетентність, зелений туризм, культурознавчі аспекти.*

Для формування загальнокультурної компетентності майбутніх менеджерів туризму було введено в систему професійної підготовки спецкурс “Зелений туризм на Прикарпатті із культурознавчими аспектами” як узагальнювальну, коригувальну ланку. Уведення такої форми підготовки органічно входить у сучасну систему підготовки фахівців. Навчання у спецкурсі закладено в модель експериментального навчання й тому керується загальними, раніше описаними принципами.

Робота у спецкурсі спрямована на формування загальнокультурної компетентності майбутніх менеджерів туризму в процесі професійної підготовки. Застосування даного спецкурсу стало складовою системи педагогічних умов формування готовності студентів-менеджерів до реалізації

туристських заходів у зеленому туризмі, розвиток якого в Україні є одним з пріоритетних напрямів туристичної галузі.

Спецкурс як ланка технологічної системи експериментального навчання базується на принципі міждисциплінарного підходу, який реалізується в міжпредметних зв'язках з дисциплінами гуманітарного, професійного циклів та педпрактикою. Зв'язок дисципліни “Зелений туризм на Прикарпатті із культурознавчими аспектами” з іншими навчальними дисциплінами професійно-орієнтованої підготовки: організація активного туризму, організація обслуговування в готелях і туркомплексах; організація транспортних подорожей та перевезень, організація туристичної діяльності, організація екскурсійної діяльності, анімація в туризмі, спеціалізований туризм, туристична картографія, туристичне краєзнавство, туристичне країнознавство та географія туризму, діловий етикет і культура спілкування, діловодство та документознавство, іноземні мови, стандартизація та сертифікація туристичних послуг.

Основна мета спецкурсу - розглянути теоретико-методологічні та практичні аспекти формування, функціонування й розвитку зеленого туризму як цілісної системи урбокомпенсаційного природокористування; розкрити особливості управління персоналом, менеджменту та маркетингу зеленого туризму із культурознавчими аспектами на Прикарпатті.

Опанування змісту спецкурсу відбувається на тлі розв'язання актуальних професійних, суспільних ситуацій, що підвищує інтерес до обраної професії й спонукає до вияву творчих підходів для їх аналізу та реалізації.

Особливістю спецкурсу є включення до змісту навчального матеріалу завдань високого рівня складності, які потребували здійснення проектно-дослідницької діяльності (пояснення й прогнозування явищ, висунення гіпотез до їх перевірки); завдань, спрямованих на розвиток спеціальних здібностей та якостей студентів, як-от: способи взаємодії в мікрогрупах та з

різними людьми, цільовизначення, сумлінність, пошук нових форм досвіду, толерантність у комунікативних ситуаціях, професійна креативність, ціннісне ставлення до професійних знань та умінь; широке використання знань із споріднених предметів, що забезпечило всебічне вивчення матеріалу, оволодіння методами наукового пізнання. Під час роботи розглядаються питання теоретичного характеру, реалізуються навчально-тренувальні завдання, здійснюються творчі пошуки, запроваджуються елементи експериментально-дослідницької діяльності. Усі теми спецкурсу передбачають опрацювання теоретичного і практичного аспектів проблеми.

У вступі до спецкурсу проведено дискусію про важливість розвитку зеленого туризму в Україні й можливості для цього на Прикарпатті. Під час першої проблемної лекції за темою «*Зелений туризм: історія та сучасний стан*» висвітлюються такі питання: основні поняття, суть і особливості ринку туристичних послуг у сільській місцевості; історія розвитку зеленого туризму; обґрунтування історичних етапів розвитку зеленого туризму на теренах України; зелений туризм у сучасному туристичному бізнесі.

Робота студентів з теми «Державна політика та державне регулювання в сфері зеленого туризму» спрямована на удосконалення регулятивної функції загальнокультурної компетентності, оскільки передбачає опанування такими напрямками професійної діяльності: програмно-правові основи розвитку зеленого туризму; принципи державної політики в сфері зеленого туризму; огляд міжнародних нормативно-правових і програмних документів із туризму; характеристика нормативно-правових й програмових документів загальнодержавного рівня: Конституції України, Закону України «Про туризм» інші нормативно-правові акти. Під час дискусії та практичного заняття студентам подано рекомендації щодо удосконалення особистісної техніки ведення суперечки, оговорено ситуації, в яких бажано і в яких не треба вдаватися до прямої тактики мовленнєвого впливу, розкрито справжню сутність метафраз з підтекстовим змістом (Сподіваюсь, я вам не заважаю!

Колись побачимось! тощо); розіграно ситуації з перетворенням їх з конфліктогенних на нейтральні та синтонні (конструктивні, позитивні, дружні); проаналізовано діалогові ситуації за літературними творами; самооцінено себе за результатами тестування (“Чи вмієте ви сперечатися?”, “Чи вмієте ви слухати опонента?”).

Під час опрацювання теми "Управління персоналом гостинної садиби в Прикарпатському регіоні», що передбачає такий зміст роботи: організація праці менеджера і власника, персонал гостинної садиби Прикарпаття; забезпечення умов безпечного відпочинку гостей (туристів); стандарти якості у сфері зеленого туризму: термінологія в зеленому туризмі, передумови для відкриття бізнесу в сфері зеленого туризму, стандарти оснащення житла, оформлення садиби і літніх будиночків, оформлення садиби для різних цільових груп, правила утримання садиби і приміщень, – студенти презентують за допомогою інформаційних комп'ютерних технологій моделі оформлення літніх будиночків і садиби для різних цільових груп; колективно розробляють екологічний паспорт сільської садиби.

Важливу роль у спецкурсі відіграє тема «Загальнокультурна компетентність майбутнього менеджера зеленого туризму», під час якої розглянуто такі питання: складові і показники загальної культури менеджерів туризму; принципи формування комунікативної культури професійного спілкування менеджерів зеленого туризму; полілог культур як умова готовності до міжкультурного спілкування у сфері туристської діяльності; полікультурна комунікативна компетенція як результат взаємодії соціокультурної та соціолінгвістичної компетенцій; мовленнєва поведінка, мовленнєві ситуації, національний менталітет в системі взаємодії між менеджером зеленого туризму і клієнтами.

Практичне заняття з теми передбачає виконання таких завдань: визначення наголосу в професійних термінах, добір синонімів (різними мовами) до слів побутової лексики мешканців гірської місцевості, лексико-

стилістична та лексико-граматична корекція професійних виразів; добір синонімічних приказок і прислів'їв до слів, що позначають стан людини; рольові ігри для розвитку вміння використовувати невербальні засоби комунікації; вправи на вироблення уміння обирати з кількох можливих варіантів стилістично найдоречніші і найвиразніші (виконували в парах). Завдання студенти виконують на основі поданих рекомендацій щодо використання невербальної знакової системи у діалоговому спілкуванні. Самостійно студенти готують виступи-рекомендації на такі важливі для організації туристичного бізнесу теми: Як навчитися встановлювати контакти з людьми?, Як привернути і утримати увагу слухачів?, У чому полягає приязна поведінка співрозмовника?, Чи можна дійти згоди шляхом компромісу?

У виступах студенти використовують приказки, прислів'я, афоризми, приклади з літературних джерел як факти, що підтверджували їхню думку.

Тема спецкурсу «Використання сучасних комунікативних та інформаційно-інноваційних технологій організації зеленого туризму на Прикарпатті» безпосередньо пов'язана з формуванням кумулятивно-трансляційної культури. Основні питання теми: Сучасне інформаційне забезпечення сфери зеленого туризму. Інструменти використання сучасних інформаційно-інноваційних технологій у туристській діяльності. Розробка комплексних інтегрованих консалтингових систем для сфери зеленого туризму на Прикарпатті. Застосування сучасних комунікативних технологій у розвитку зеленого туризму в Прикарпатському регіоні.

Під час самостійної роботи студенти добирають літературу з теми, використовуючи пошукові інтернет-сервери, а відтак засвідчують вміння розробляти рекламні буклети, шукати інші способи поширення знань та інформації про сільський зелений туризм; готують статті для преси, проводять пробні інтерв'ю для радіо та телебачення, виготовляють

презентації для поширення в Інтернеті, беруть участь у рольових іграх «консультація телефоном».

Тему «Культурознавчі особливості Прикарпаття та їх врахування у професійній діяльності менеджера з туризму» опрацьовують за такими напрямками: Етноанімація як частина етнічної чи етнографічної екскурсії (туру). Розробка культурної програми для туристів, які подорожують на Прикарпатті. Програми музеїв народної архітектури та побуту Прикарпаття. Проведення виставок, ярмарок, конференцій на Прикарпатті. Свята, фестивалі національної культури, що відбуваються у Прикарпатському регіоні. Готуючи творчі проекти, студенти розробляють карти-схеми розвитку сільського туризму в регіоні; складають маршрути екскурсій для туристів різних вікових категорій; визначають культурні та дозвіллеві об'єкти Прикарпаття.

Спецкурс завершує заняття з теми «Перспективи розвитку туризму на Прикарпатті», що висвітлює такі проблеми: Рекреаційні ресурси Прикарпаття. Основні види туризму на Прикарпатті. Гуцульщина – перлина туризму на Прикарпатті. Проблеми збереження туристичного потенціалу Прикарпаття. Перспективні напрями розвитку туризму на Прикарпатті. Під час якого було проведено підсумкове узагальнювальне обговорення “Що дало мені вивчення спецкурсу”.

Під час проблемних лекцій студенти дискутують, використовуючи отримані знання з інших дисциплін, щодо правового поля сільського туризму, «тіньової» роботи більшості садиб; про можливості розвитку зеленого туризму в інших регіонах країни; недостатній інтерес з боку професійних туроператорів; відсутність організаційних, психологічних та інших навичок сільського населення, що приймають туристів; про якість соціальних передумов розвитку зеленого туризму, таких як: відповідна освіта сільських жителів, культура і манера їх поведінки, організації

прийому та проживання туристів, визначають основні фактори організації та розвитку бізнесу у сфері сільського зеленого туризму.

Після обговорення та опрацювання основних питань спецкурсу студенти розробляють творчі проекти, в яких наводять пропозиції та рекомендації щодо саморозвитку і самоосвіти сільських жителів (господарів сільських будинків) у сфері сільського зеленого туризму.

Під час роботи в спецкурсі використовують різні форми роботи: індивідуальні, парні, групові, колективні, що спонукає студентів урахувати думку кожного, працювати над особистісною технікою з формулювання запитань та відповідей; оскільки від цього залежить успіх виконання завдання. Студенти набувають досвіду соціальної та професійної комунікативної поведінки.

Важливим напрямом роботи під час опанування майбутніми фахівцями змістом спецкурсу є організація їхньої самостійної роботи, мета якої полягає у розвитку внутрішньої та зовнішньої самоорганізації в роботі.

Література:

1. Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методи аналізу, термінологія, районування: Монографія /О.О.Бейдик.– К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2001. – 395 с. Т. 17.
2. Загальнодержавна програма формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки. Затверджена Законом України від 21.09.2000.
3. Карпенко С.Г. Інформаційні системи і технології / С.Г. Карпенко, В.В. Попов. - К.: МАУП, 2004 р.
4. Рутинський М.Й. Зелений туризм / М.Й. Рутинський, Ю.В. Зінько. - К.: Знання, 2008. - 271 с.
5. www.nto.org.ua – Державна туристична адміністрація України, ДП "Національна туристична організація".